
MUDI KRÓNIKA

MEOE Fényes Dezső Mudi Klub lapja

IV. évfolyam 2. szám

2003.

A TARTALOMBÓL:
Színgenetika "felsőfokon" - Klubkiállítás 2003.
Az első terelőversenyünkön történt...
A horvát juhászkutya

fotó: Dr. Pongrácz Péter

Színgenetika „felsőfokon” – örökletes betegségek és színöröklés

Örökletes betegségek

A kutyák számtalan örökletes betegség veszélyének vannak kitéve, amelyek öröklésmenetéről gyakran nagyon keveset tudunk, hiszen a genetika még mindig gyerekcipőben jár. Ezért is fontos a felelősségteljes tenyésztői munka, ami nem csak az unalomig ismételt DP-szűrésekre kellene kiterjedjen, hanem a fajtastandardok meghatározására, a divathóborként megjelenő torzszülött ebekre is.

Sajnos a legtöbb örökletes betegség rejtetten (recesszíven) öröklődik, ezért a kutya lehet hordozó úgy, hogy nem jelennek meg rajta a betegség tünetei. A betegségek nagy része ugyanakkor nem egy gén által meghatározott, hanem több gén együttes hatásaként jelenik meg (poligénes jelleg). Mindezek mellett az örökítőanyag, a DNS spontán meghibásodása, az úgynevezett mutáció is okozhatja a kutya megbetegedését. Ezért legtöbbször csak génanalízissel lehet kideríteni a betegség okát. Az alábbiakban következnek néhány gyakori genetikai betegség.

Progresszív Retina Atrófia. Recesszíven öröklődő, egy gén által meghatározott szembetegség. A retina véredényeinek fokozatos csökkenésével egyenes arányban romlik a kutya látása is, végül teljes megvakuláshoz vezet. Általában csak az állat 4 éves korától mutatható ki, szemfenék vizsgálattal. A betegség kimutatására kifejlesztettek egy DNS-tesztet is, ami azonban csak korlátozott hatékonyságú. A teszt ugyanis ír szetterekre lett kifejlesztve, a többi fajta génanalízisére csak korlátozottan, vagy egyáltalán nem alkalmazható.

Csípőizületi diszplázia. Sok recesszív gén által meghatározott, ún. kvantitatív öröklésmenetű betegség. Diszpláziáról beszélünk a medencecsontok és -izmok mindennemű deformálódása, a csípőizületet alkotó csontok rendellenes fejlődése, és az ebből adódó mozgászavar esetén. Tulajdonképpen nem maga a betegség örökletes, hanem az arra való hajlam. Az elváltozás különböző mértékű lehet, amit a géneken kívül a táplálék és a mozgatás is befolyásol. A túlzottan energia- és fehérjedús táp, valamint a kölyökkutya erőteljes leterhelése (futtatás, lépcsőzés) negatívan befolyásolja a csontozat fejlődését. Egyes fajták (pl. német juhász), és különösen a nagytestű kutyák (pl. bernáthegyi, berni pásztor) hajlamosabbak a diszpláziára, hiszen ezek a kutyák gyorsan nőnek, felnőttkori testsúlyukat körülbelül egy éves korukra eléri, míg a csontozat teljes kifejlődése csupán másfél-két éves koruk körül fejeződik be. A diszplázia teljes bizonyossággal csak röntgenfelvétellel állapítható meg.

Színgenetika

A kutyák szőrszínét mintegy tucatnyi gén befolyásolja, és a gének alléljai több esetben allélsort képeznek. Ezért egyes színek genetikai háttere és öröklésmenete a mai napig sem teljesen tisztázott. A továbbiakban a főbb lokuszokat vesszük sorra, a legújabb kutatási eredmények figyelembevételével.

Agouti-sor. Az Agouti-lokuszt határozza meg, milyen mértékben és hol váltja fel a phaeomelanin (vörös) pigment az eumelanin (fekete) pigmentet. Régebben a „domináns fekete” színt helyezték az Agouti-sor elejére (A_s), de mára bebizonyosodott, hogy azt egy másik lokuszon kell keresni. Tehát az Agouti-sor alléljai: A_y , a_w , a_s , a_t és a . Az A_y (yellow) a domináns sárga avagy „sable” színért felelős, ami fajtánként és egyedenként változó, aransárga-sárgászürkés színt jelent. Az a_w (wolf) az „ordas” szín allélja, ahol a sárga színt néhol sápadtszürkés vagy krémszín cseréli fel (pl. ordas német juhász). Az a_s (saddle tan) a fekete nyerges színt hozza létre (pl. airedale terrier), az a_t (black and tan) pedig a fekete-cser színezet okozója (pl. rottweiler). Az allélsor végén álló a fekete szőrszínt eredményez (pl. fekete német juhász). Az A_y dominál a többi felett, a többi allél dominancia-sorrendje viszont még nincs teljesen tisztázva. Érdekes, hogy ha a kutya heterozigóta $A_y a_t$ akkor a hátán a színe sötétebb sárga, mint egy homozigóta $A_y A_y$ -é.

K-lokuszt. Ezen található a domináns fekete színt okozó allél, a K . A k_{br} a tigriscsíkos, a k pedig a „normál” színezet allélja. A k_{br} dominál a k felett. A K -sor hatását felülírja az E-lokuszt, a K -sor pedig az Agouti-sor hatását írhatja felül.

Szómagyarázat

allél: egy gén különböző változatai az allélok, az állat az apjától és az anyjától minden tulajdonságra nézve egy-egy allélt kap, az állaton megjelenő tulajdonságot a két allél kölcsönhatása szabja meg

allélsor: adott gén összes alléljai, az allélok közötti dominanciaviszonyok alapján sorba rendezve

DNS-molekula: dezoxi-ribonukleinsav, a sejtmagban levő örököanyag

domináns: uralkodó (pl. allél), ami ha jelen van az állat génekészletében, az általa kódolt tulajdonság meg is jelenik, az esetlegesen jelen lévő másik (recesszív) allél hatását elnyomva (ált. nagy betűvel jelöljük)

fenotípus: az egyed megjelenő tulajdonságainak összessége (szokták csak a vizsgált néhány tulajdonságra korlátozva is használni)

gén: az örököanyag (DNS-molekula) azon szakasza, amely egy adott tulajdonságot (pl. szemszínt) határoz meg

genetika: az öröklődés törvényszerűségeivel foglalkozó biológiai tudományág

genotípus: az egyedben levő genetikai anyag, a gének összessége (szokták csak a vizsgált néhány tulajdonságra korlátozva is használni)

heterozigóta: egy állat az adott tulajdonságra nézve heterozigóta, ha a két szülőből különböző allélt örökölt

homozigóta: egy állat az adott tulajdonságra nézve homozigóta, ha mindkét szülőből azonos allélt örökölt

kvantitatív: mennyiségi

lokusz: a gén helye a DNS-molekulán

mutáció: a gén és az általa hordozott információ (tulajdonság) hirtelen, örökölődő megváltozása

poligénes jelleg: olyan tulajdonság, amelynek kialakításában sok gén vesz részt

recesszív: rejtett (pl. allél), aminek hatása csak akkor jelentkezik az állatban, ha nincs mellette domináns allél (ált. kis betűvel jelöljük)

Mustantassun Siiri és M. Sulo

Extension(E)-lokusz. Két allél található rajta, a domináns allél, az E adja a normál pigmentációt, a recesszív homozigóta ee pedig az ún. golden vagy „domináns” sárga színért felelős. Az ee ugyanis felülírja a fenti két lokusz géneinek hatását, valamint az azokat módosító B- és D-lokuszok hatását is.

Chocolate(B)-lokusz. A recesszív bb okozza a barna színt, a domináns B „meghagyja” az eredeti (fekete) színt. Csak az eumelaninra hat. A b gén nem csak a szőr, de a bőr pigmentációjára is hatással van, a homozigóta bb kutya orrtükre, szájszéle stb. májszínű, és a szemszíne is általában világosabb barna.

Dilution(D)-lokusz. Színhigító gén, szabálytalan eloszlású pigmentációt okoz, ezáltal a szőrszín halványabb, világosabb lesz. A domináns D meghagyja az eredeti (fekete, barna stb.) színt, a recesszív homozigóta dd okozza

mudiban a hamvas (kék) szőrszínt (illetve $ddbb$ genotípus esetén az izabella avagy hamvasbarna színt). A d gén a b génhez hasonló módon a bőr és a szem pigmentáltóságára is hat. A B- és D-lokuszok egymástól függetlenül öröklődnek és hatásuk egyszerre is megjelenhet a kutyán (izabella szín, pl. weimari vizsla).

Grey(G)-lokusz. A kiszürkülő szőrszín lokusza. A domináns G allél hatására a kutya feketén születik, majd szőre fokozatosan kiszürkül (pl. kerry blue terrier). Homozigóta GG egyedeknél a folyamat gyorsabb és a kivilágosodás mértéke is nagyobb, mint a hetero-zigótáknál. Mudiban a G nincs jelen.

Albínó(C)-sor. C , C_{ch} , C_e , C_b és c . A domináns C (colour) allél a színezet teljes értékű megjelenését eredményezi. A C_{ch} (csincsilla) a fekete-cser és nyerges kutyáknál a cser színt okozó phaeomelanin „kioldását” okozza a szőrszálakból, így a cser jegyek helyett ezüstös jegyeket kapunk. A C_e allél hatására a sárga helyett halvány krémszínű, esetenként csaknem fehér lesz a szőrzet, normál pigmenttel (pl. westie). A C_b (blue) allél hatása a kékszemű albínó, teljesen fehér szőrszínnel. A c hatása a teljesen pigmenthiányos, pirosszemű (valódi) albínó. Az Albínó-sorban nincs egyértelmű dominancia-sorrend felállítva. Az albínó kutyáknak (ahogy a homozigóta merle kutyáknak) látás- és halláskárosodásaik lehetnek.

Szávalaki Kedves Lepke

Super-Extension-lokusz. A maszkosság lokusza. A recesszív s_e a normál színezet, a domináns S_e a fekete maszk allélja (pl. bullmasztiff), a legtöbb fajtában ilyen nincs. A sárga maszkot az Agouti-sor a_s ill. a_t alléljai okozzák.

Merle-faktor: A Merle-faktorra homozigóta egyedek (MM) szőrszíne fehér, legfeljebb a fejükön van egy-két színes folt. Többnyire életképtelenek, de ha életben is maradnak, általában látás- és halláskárosodásuk van, valamint a termékenységi mutató romlása is jellemző. A heterozigóta merle kutya (Mm) szőrének színe nem egyenletes, hanem ún. spriccelt, lehet blue-merle (fekete alapszín) vagy brown- ill. sable-merle (barna ill. sárga alapszín). A cifra mudi genetikailag heterozigóta merle. A merle kutyák egymással való keresztezését a homozigóták egészségügyi problémái miatt több helyen (pl. Ausztriában, Németországban) tiltják.

Fehér foltosság allélsora. S , s_i , s_p és s_w . Az S (self) kutya normál színű, fehér jegy nélküli. Az s_i (Irish spotting) esetén kis méretű fehér jegyek vannak a lábvégeken, farokvégen, a mellkas elején, az arcorri részen, esetleg a nyakon, de a fehér folt a hátat soha nem keresztezi (pl. erdélyi kopó). Az s_p (piebald) allélnál a fehér foltok kiterjedése nagyobb, és a fehér szín a hátat is keresztezheti (pl. beagle). Az s_w (whitepiebald) homozigótaként majdnem fehér kutyát jelent, esetleg a fejen és a gerinc mentén lehet színes folt (pl. argentin dog). Erre az allélsorra is a nem egyértelmű dominanciaviszonyok jellemzők, például egy $s_i s_i$ genotípusú kutya gyakorlatilag ugyanúgy néz ki, mint egy $S s_w$. A fehér foltok méretét a Merle-faktor növeli (ezért van egyes cifra mudiknak nagyobb mellfoltjuk). Egy $Mm S s_i$ genotípusú kutya ezért merle alapon fehér foltos, míg a $mm S s_i$ kutya nem merle, és fehér jegy nélküli.

A fenti lokuszok öröklődése egymástól független, de a gének egymásra hatással lehetnek. A számos gén tehát együttesen határozza meg a kutya „végső” szőrszínét. Ezzel magyarázható az is, hogy a hamvas mudi örökítheti a fekete színt. Hiszen a fekete szőrszín kialakulását több gén befolyásolja, és bár egy hamvas mudi a D-lokuszon csak d alléllal rendelkezik, más lokuszokon (pl. az Agouti- és a K-soron) lehet „fekete” allélja (pl. a és K).

A színgenetikáról bővebb információ a <http://www.tenset.co.uk/doggen/> honlapon olvasható, ahol egyéb, a mudira nem jellemző színek lokuszait is meg lehet találni.

Wágner Bettina és Timár-Geng Katalin

In memoriam

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **Szürkevillám Harmat** fekete szukánk elpusztult.

Harmatot nagyon szerettük. Kiváló munkakutya volt, és megbízható barát.

Egyetlen alom maradt utána, a Szürkevillám kenneiben a „J” betűs: Javas Pusztá cifra kan, Jártas Pásztor fakó kan, és Jó Szellő fehér szuka. (Apjuk a „B” törzskönyves Tibi)

Májusban töltötte be a negyedik évét. Sok-sok győztes címet szerzett, a 2003. év volt a legeredményesebb éve.

Balázs Zsófia és Szabó Regina

Klubkiállítás 2003.

Idén 2003. június 9-én tartottuk Klubkiállításukat, immár szokás szerint a Strázsa Kutyaiskolán. Bírónak Farkasháziné Folkmann Zsuzsannát kértük fel, aki nagy örömmel fogadta a felkérést. A küllem mellett bírálati szempontjai között szerepelt a mozgás, a felvezetés, és a felvezethetőség.

A délelőtti program a felvezetett kutyák egyenkénti bírálata, és az osztálygyőztesek kiválasztása volt. Délután kerültek kiosztásra a klubgyőztes, fajtagyőztes címek, és a különdíjak. Újdonság volt a BOS (Best of Opposite Sex) cím, mely a fajtagyőztes kiválasztása után, a legszebb ellenkező nemű mudinak járt.

2003-ban rekord nevezés érkezett, 62 kutya szerepelt a katalógusban. Ebből szintén rekord, 50-et fel is vezettek. A legnépesebb mezőnyt a fiatal és nyílt osztályokban láthattuk.

A nagy meglepetés, az igen jó típusú nyílt osztályos szuka, a „B” törzskönyves Mázli HFGY címe. Mázli barna-cifra színű, ideális típust képviselő szuka. Sajnos ritkán látni kiállításokon.

Mindannyiunk számára felemelő élmény volt a 17 éves Pusztá-Emléke Gógös Góbé megjelenése a veterán osztályban. Góbé becsülettel körbekocogta a bírálati kört. Ellenfelei sem éppen most érték el a veterán osztályos kort: Berény-Gyöngye Óhaj Igric a 12. évét tapossa, Tímár-Szépe Fickó 11 éves.

A veterán szukák osztálygyőztese a 13 éves Nyírségfia Emő Csutka lett. Csutkának a bírónő a Mátai kennele különdíját ajánlotta fel.

Folkmann Zsuzsanna az idős kutyákat különösen nagy örömmel bírálta. A fiataloknál odafigyelt a foghiányokra, és az esetleges beltenyészettségre utaló jegyekre is felhívta a figyelmet. Előnyben részesítette a jó típust a marmagassággal szemben.

Örömünkre szolgált az FDB-számos mudik nagy száma, és a dolgozó mudik „szaporodása” a különdíjakért folyó versenyben. Ebben az évben a „Legszebb dolgozó mudi” különdíját Mészáros Krisztina és családja ajánlotta fel a klubkiállításra. Ezt a címet Dunamenti Nyájas Csincseré „Becses” cifra szuka nyerte, aki marhákat terel. Idén a második hely is díjazva lett, melyet a „B” törzskönyves Gubának osztott ki a bírónő. A „Legszebb FDB-számos” Pásztor-Virtus Fecske lett.

Ezévben is kiosztásra kerültek az egyes színváltozatok legszebbjeinek járó különdíjak. Sajnos idén barna mudi nem volt a klubkiállításon, de a „Legszebb ...” címekért a barnát kivéve minden változatban erős verseny folyt (a „Legszebb barna” címet a barna-cifra Mázli kapta).

Köszönjük mindenkinek, aki megtisztelte klubkiállításunkat részvételével, és gratulálunk a győzteseknek!

Balázs Zsófia

A MEOE 2004. évi CACIB kiállításai

Budapest (2x1 nap)	január 31-február 1.	Szombathely	július 10-11.
Miskolc (2x1 nap)	április 10-11.	Debrecen	augusztus 22.
Budapest	május 8.	Kecskemét	szeptember 11-12.
Pécs	június 12-13.	Budapest (2x1 nap)	október 9-10.

Képes beszámoló a Klubkiállításról

Ötvenen voltunk...

Pusztá-Emléke Gógös „Góbé”

Mázli

Nyírségfia Ügyes

Gercsehalmi Aladár

Szürkevillám Ezüst Sába

Sacaházi Iszkiri "Lonci"

A Klubkiállítás részletes eredménylistája

Fiatal-Youth-Jugend

Kan-Dog-Rüde

1 BESZÉDES A MUDIM MAGYAR MERSE (fekete)
Beszédes A Mudim Ebatta Erős – BAM Szutyok
T+t: Bereczky Anna-Mária	2417/B/02
Eredménye: <i>kitűnő 2.</i>	2002.06.03.
2 BESZÉDES A MUDIM MÉNRÓT MEGYER (fekete)
Beszédes A Mudim Ebatta Erős – BAM Szutyok
T+t: Bereczky Anna-Mária	2418/B/02
Eredménye: <i>kitűnő 1, HPJ, FKGY</i>	2002.06.03.
3 GERCSEHALMI ALADÁR (fakó)
HJCH HCH Sacaházi Cimbora – Nyírségfia Bogárka
T+t: Nagyházi Emőke	2437/02
Eredménye: <i>kitűnő</i>
<i>Legszebb fakó</i>	2002.07.18.
4 KÖKÉNYFIA BERCEL (cifra)
Királytelki Zsivány Samu – Sacaházi Dorcsik Kökény
Lüköné Örsi Gabriella – Balázs Zsolt	2412/02
Eredménye: <i>nem jött el</i>	2002.06.21.
5 PÁSKOM-PÁSZTOR DATOLYA „VACAK” (fekete)
Nyírségfia Nótás – Erdős-Pusztai Gubanc
T: Boros Erika t: Boros Erika és Szita Gyöngyvér	2291/02
Eredménye: <i>kitűnő 3.</i>	2002.01.27.
6 PÁSZTORÁLOM EGE „BOGYÓ” (fakó)
Bogár – Szürkevillám Eszemadta
T: Ifj. Knitlhoffer László t: Kotnyek Orsolya	2392/B/02
Eredménye: <i>kitűnő 5.</i>	2002.05.07.
7 PÁSZTOR-VIRTUS HARAMIA (fekete)
Pásztor-Virtus Gyémánt – Csodabogár Zizi
T: Szűcs József t: Berényi Szabolcs	2444/B/02
Eredménye: <i>kitűnő 4.</i>	2002.06.21.
8 SZÜRKEVILLÁM JÁRTAS PÁSZTOR (fakó)
Tibi – Szürkevillám Harmat
T: Balázs Zsófia t: Kárpáti Zoltán	2435/B/02
Eredménye: <i>nagyon jó</i>	2002.06.22.

Növendék-Intermediate-Zwischen

Kan-Dog-Rüde

9 BAROMÁLLÁSI PÖRGŐ MACKÓ (fekete)
Baromállási Cseke – Baromállási Frida
T+t: Mák István	2306/02
Eredménye: <i>nem jött el</i>	2002.02.23.
10 BAROMÁLLÁSI RÉMIUSZ (fehér)
Királytelki Füstös – Kistóthi Borgált
T+t: Mák István	2371/B/02
Eredménye: <i>nem jött el</i>	2002.03.04.
11 HJCH BESZÉDES A MUDIM KEND KINCS (fekete)
BAM Fickós – Beszédes A Mudim Bájos Banyá
T+t: Bereczky Anna-Mária	2253/B/02
Eredménye: <i>nem jött el</i>	2001.11.11.

Nyílt-Open-Offene

Kan-Dog-Rüde

12 ÁRKOSLIGETI FODROS ASZÚ (hamvas)
Guba – HJCH Szürkevillám Hamu Pipóke
T: Árkosi József t: Sinkó László | 2165/B/01
Eredménye: <i>kitűnő</i> | 2001.05.20. |
|--|---------------------------------------|-------------|

- 13 **HCH HGCH HSCH BESZÉDES A MUDIM FACÉR FIÚ** (fekete) 1682/B/98 1998.03.18.
Csodabogár Hékas – Beszédes A Mudim Bájos Banya
T+t: Berczky Anna-Mária
Eredménye: *nem jött el*
- 14 **GUBA** (hamvas) 1873/B/99 1998.06.19

t: Timár-Geng Katalin és Dr. Pongrácz Péter
Eredménye: *kitűnő 1, CAC*
Legszebb dolgozó mudi II.
- 15 **JÓZSAPUSZTAI CSÁNGÓ „CSUTAK”** (barna) 2055/00 2000.05.25.
Cifraszűrös Cakó – Csodabogár Cinkó
T: Józsa Gáborné t: Szabóné Szabó Zsuzsanna
Eredménye: *nem jött el*
- 16 **ÖRDÖGPIRULA FEKETE AGYAR** (fekete) 1974/00 2000.01.01.
Csodabogár Góbé Kormos – Csodabogár Morzsa Ördög
T: Tardi Nikoletta t: Fischl Edina
Eredménye: *kitűnő 2, Res. CAC*
- 17 **SACAHÁZI DUHAJ** (fehér) 1862/B/99 1999.04.28.
Sacaházi Bajnok – Csodabogár Mitlátsz „Fruzi”
T: Lakatos Edina t: Babics Egon
Eredménye: *kitűnő 3.*
- 18 **HJCH SACAHÁZI F. S. BETYÁR** (fehér) 2143/01 2001.04.02.
Sacaházi Bajnok – HCH HGCH Sacaházi Ángyika
T+t: Lakatos Edina
Eredménye: *nagyon jó*
- 19 **SZÜRKEVILLÁM HERCIG** (hamvas) 1859/B/99 1999.05.16.
Berény-Gyöngye Nándi Délceg – Nyírségfia Emő Csutka
T: Balázs Zsófia t: Balázs Zsófia és Tarsoly Gergely
Eredménye: *kitűnő 4.*

Győztes-Champion

Kan-Dog-Rüde

- 20 **HCH BAROMÁLLÁSI CSEKE** (fekete) 1595/B/97 1997.09.07.
Királytelki Füstös – Hunnorum Árvácska
T+t: Mák István
Eredménye: *nem jött el*
- 21 **HCH BESZÉDES A MUDIM EBATTA ERŐS** (fekete) 1609/B/97 1997.08.06.
Csodabogár Hékas – Beszédes A Mudim Bájos Banya
T+t: Berczky Anna-Mária
Eredménye: *kitűnő 1, CAC, KGY, BOS*
Legszebb fekete

Veterán-Veteranen

Kan-Dog-Rüde

- 22 **BERÉNY-GYÖNGYE ÓHAJ IGRIC** (fakó) 637/B/91 1991.08.28.
Pusztá-Emléke Konok – Berény-Gyöngye Ibolya Cuki
T: Megyeri Katalin t: Balázs Kornélné
Eredménye: *kitűnő 2, Res. CAC*
- 23 **PUSZTA-EMLEKE GÖGÖS „GÓBÉ”** (fekete) 95/87 1987.11.05.
Nyírségfia Berci – Nyírségfia Táncos
T: Dr. Magyar Gábor t: Örkény Csaba
Eredménye: *kitűnő 1, CAC*
Korelnök mudi
- 24 **TÍMÁR-SZÉPE FICKÓ** (fekete) 838/92 1992.08.24.
Szöcskepásztor Bence – Szávalaki Ancsa
T: Kóder János t: Péter Judit és Mester András
Eredménye: *kitűnő 3.*

Bébi-Baby

Szuka-Bitch-Hündin

- 25 **SACAHÁZI HAJADON „BUNDÁS”** (fekete) 2525/03 2003.01.19.
Sacaházi Bajnok – HGCH Sacaházi Ángyika
T: Lakatos Edina t: Lakatos Edina és Makó András
Eredménye: *nagyon ígéretes 2.*

- 26 **SACAHÁZI HŰSÉG** (cifra) 2523/03 2003.01.19.
Sacaházi Bajnok – HGCH Sacaházi Ángyika
T: Lakatos Edina t: Lakatos Edina és Kun Andrea
Eredménye: *nagyon ígéretes 3.*
- 27 **SACAHÁZI ISZKIRI „LONCI”** (fehér) 2535/03 2003.02.05.
HJCH Sacaházi F. S. Betyár – Sacaházi Dadus
T: Lakatos Edina t: Lakatos Edina és Váradi Júlia
Eredménye: *nagyon ígéretes 1.
Jövő reménysége*

Fiatal-Youth-Jugend**Szuka-Bitch-Hündin**

- 28 **BAROMÁLLÁSI RÉZI** (fekete) 2372/B/02 2002.03.04
Királytelki Füstös – Kistóthi Borgált
T: Mák István t: Tanovszky Ágnes és Hajdu József
Eredménye: *kitűnő 4.*
- 29 **BESZÉDES A MUDIM LEDÉR-LUCA** (fekete) 2384/02 2002.05.13.
Beszédes A Mudim Facér Fiú – Józsupasztai Csenge
T: Bereczky Anna-Mária t: Bereczky Anna-Mária és Szabóné Szabó
Zsuzsanna
Eredménye: *nagyon jó*
- 30 **BESZÉDES A MUDIM MENYASSZONY MÁTKA** (fekete) 2420/B/02 2002.06.03.
Beszédes A Mudim Ebatta Erős – BAM Szutyok
T+t: Bereczky Anna-Mária
Eredménye: *nem jött el*
- 31 **BESZÉDES A MUDIM MESÉS MENYECSKE** (fekete) 2419/B/02 2002.06.03.
Beszédes A Mudim Ebatta Erős – BAM Szutyok
T+t: Bereczky Anna-Mária
Eredménye: *nem jött el*
- 32 **BESZÉDES A MUDIM NYÁJAS NYANYA** (fekete) 2464/B/02 2002.08.23.
BAM Fickós – Beszédes A Mudim Fecsegő Fruska
T+t: Bereczky Anna-Mária
Eredménye: *kitűnő 3.*
- 33 **BESZÉDES A MUDIM NYELVES NYESTIKE** (fekete) 2465/B/02 2002.08.23.
BAM Fickós – Beszédes A Mudim Fecsegő Fruska
T+t: Bereczky Anna-Mária
Eredménye: *kitűnő 2.*
- 34 **DONNERLAND HUNCUT** (fekete) 2295/02 2001.12.27.
Körösháti-Pásztor Ficsúr – Szöcskepásztor Dalma
T: Lipcsei János t: Örkény Csaba
Eredménye: *kitűnő*
- 35 **DONNERLAND IGAZ „MORZSA”** (fekete) 2336/B/02 2002.03.17.
Nyírségfia Borzas Mackó – Királytelki Okos
T: Lipcsei János t: Hegedűsné Bergkessel Viktória
Eredménye: *kitűnő*
- 36 **NYÍRSÉGFIA ÜGYES** (hamvas) 2443/02 2002.02.01.
Nyírségfia Cimbora – Nyírségfia Bukfenc
T: Zsíros Csaba t: Király Tibor
Eredménye: *kitűnő 1, HPJ, FKGY*
- 37 **PÁSZTOR-VIRTUS HAJNAL** (fakó) 2446/B/02 2002.06.21.
Pásztor-Virtus Gyémánt – Csodabogár Zizi
T+t: Szűcs József
Eredménye: *nem jött el*
- 38 **SZÜRKEVILLÁM JÓ SZELLŐ** (fehér) 2436/B/02 2002.06.22.
Tibi – Szürkevillám Harmat
T: Balázs Zsófia t: Balázs Zsófia és Kovács Gabriella
Eredménye: *kitűnő
Legszebb fehér*

- 53 SACAHÁZI FÁNKA (fehér) 2144/01 2001.04.02.
Sacaházi Bajnok – HCH HGCH Sacaházi Ángyika
Eredménye: *nem jött el*
T: Lakatos Edina t: Lakatos Edina és Szakonyi Erzsébet

Győztes-Champion

Szuka-Bitch-Hündin

- 54 HJCH HCH PÁSZTOR-VIRTUS AJNÁR (fekete) 1580/97 1997.07.16.
Nyírségfia Szófogadás Csobán – Csodabogár Zizi
Eredménye: *kitűnő 2, Res. CAC*
T+t: Szűcs József
- 55 HJCH HCH HGCH SZÜRKEVILLÁM EZÜST SÁBA (hamvas) 1604/B/97 1997.09.18.
HCH Berény-Gyöngye Nándi – Int.CH HCH Nyírségfia Emő Csutka
Eredménye: *kitűnő 1, CAC*
T+t: Balázs Zsófia
Legszebb hamvas

Veterán-Veteranen

Szuka-Bitch-Hündin

- 56 HJCH CSODABOGÁR MITLÁTSZ „FRUZZSI” (fehér) 998/93 1993.07.30.
HCH Berény-Gyöngye Kabala „Kaba” – Kélespusztai Bogár
Eredménye: *kitűnő 2, Res. CAC*
T: Szabóné Szabó Zsuzsanna t: Lakatos Edina
- 57 INT.CH HCH NYÍRSÉGFIA EMŐ CSUTKA (fekete) 463/90 1990.05.21.
Pusztá-Emléke Huncut – Pusztá-Emléke Kiskökény
Eredménye: *kitűnő 1, CAC*
T: Zsíros Csaba t: Balázs Zsófia
Mátai-kennel különdija
(legidősebb ellenkező nemű)

Kedvenc-Hobby

- 58 CIFRASZŰRŐS BAGÓ BAJUSZ (barna-cifra kan) 1391/B/96 1996.03.27.
Csodabogár Ügyes Tádé – Csodabogár Vica Cica
Eredménye: *kedvenc 5.*
T: Szabóné Szabó Zsuzsanna t: Szabó István
- 59 FOLYTON-MORGÓ ÁFONYA (fehér szuka) 1803/99 1999.01.05.
Diósdí Fűrge Bence – Gencsi-Csibész Alma
Eredménye: *kedvenc 2.*
T+t: Járadi Judit
- 60 PÁSZTOR-VIRTUS FAGYÖNGY „NAPOS” (fakó szuka) 2158/B/01 2001.05.09.
Guba – Csodabogár Zizi
Eredménye: *kedvenc 3.*
T: Szűcs József t: Matyóka Katalin
- 61 PÁSZTOR-VIRTUS FURFANG (fakó kan) 2156/B/01 2001.05.09.
Guba – Csodabogár Zizi
Eredménye: *kedvenc 4.*
T: Szűcs József t: Lukács Gabriella
- 62 SZÜRKEVILLÁM IGAGGYÖNGY SZÖSZI (fakó szuka) 1993/00 2000.03.19.
Sacaházi Bajnok – HCH Int.CH Nyírségfia Emő Csutka
Eredménye: *kedvenc 1.*
T: Balázs Zsófia t: Balázs Kornélné

Tenyéspár I. Beszédes A Mudim kennel – fekete tenéspár (tul: Bereczky Anna-Mária)
Tenyéspár II. Szürkevillám Hercig (hamvas) és HGCH HCH HJCH Szürkevillám Ezüst Sába (hamvas)
(tul: Balázs Zsófia és Tarsoly Gergely)

Tenyészcsoporthoz I. Szürkevillám kennel
Tenyészcsoporthoz II. Beszédes A Mudim kennel

Küldöndj a kiállításra legtöbb mudit nevező kennel tulajdonosa számára
(felajánló: Szabóné Szabó Zsuzsanna)
Beszédes A Mudim kennel (tul: Bereczky Anna-Mária)

Küldöndj a kiállítás legszebb, színes mudit is felvonultató tenézcsoportja számára
(felajánló: Dr. Pongrácz Péter és Lukács Gabriella)
Szürkevillám kennel (tul: Balázs Zsófia)

Az első terelőversenyünkön történt...

„Csak nehogy essen az eső!” – fohászokdtunk jó néhányan a szeptember 6-át megelőző hetekben. Ahogy azután időben közeledtünk a nagy eseményhez, a készülődés és a készletek beszerzése, a katalógusnyomtatás és az utolsó telefonátvitások szinte el is feledtették velünk a tényt – klubunk történetében rendkívüli pillanat érkezett el: igazi terelőversenyt rendezünk.

Hol máshol is lehetett volna a verseny, mint a Kunszentmiklós melletti Tömpöri-majorban? Rusznyák József és Prokk József, helybéli juhászok vendégszeretétét már számos alkalommal élvezhettük mi, „városi” mudisok az elmúlt években. Ember és kutya egyaránt olyan jó tapasztalatokkal térhetett haza innét mindig, hogy előbb-utóbb szükségszerű gondolatként vetődött fel egy nagyszabású magánverseny megszervezése. Kitalálni azonban mindig könnyebb valamit, mint megvalósítani. Ezért szeretnénk kiemelni, hogy a kiválóra sikerült rendezvény létrehozásában a legfőbb, el nem múló érdemeket a Rusznyák család tagjai szerezték: József, Edit, valamint gyermekeik, Edit és Martin, akik mindig ott voltak, amikor kellett. A pálya megépítése, az anyagok és a támogatók megszerzése, a hírverés, a főzés, a vendéglátás... mondhatni, ez mind az ő „ajándékuk” volt a számunkra. A díjak, illetve az egybegyűltek éhségét csillapítani hivatott birkák felajánlásában Rusznyákékon kívül a helyi önkormányzat és az Egyetértés TSZ, Tóthné Kovács Noémi és jómagam működünk közre.

A részvételi létszám örömdetesesen magas volt, összesen húszan jelentek meg a két osztályban. A ragyogó napsütéssel és kellemes hőmérséklettel beköszöntő szeptember 6-i reggel autók hosszú sorát, és valóságos embertömeget köszönhetett a majorban. Az ünnepélyes megnyitón beszédet mondott Bódi Szabolcs, Kunszentmiklós polgármestere, aki alapos felkészültségről téve tanúbizonyságot, méltatta a magyarság hagyományai közé illeszkedő terelőkutyák értékét és fontosságát.

A terelőverseny kezdő és munka osztályban kínált lehetőséget a felvezetőknek és kutyáiknak a megmérkőzésre. Mindkét osztályban tíz páros indult. A kezdők zárt pályán, két hosszú akol között dolgoztak, nekik 40-50 birkát kellett terelniük. Az akadályok sora a következő volt: elindítás, szűkítő, sarokban megállítási és elindítás, kapun áthajtás, forduló, vissza a kapun, majd a kiindulási helyen megállítási. A hat akadályra összesen 40 pontot lehetett kapni, ezen kívül maximum tíz ponttal értékelhették a bírók a kutya és gazdája közötti összhangot.

A munka osztályban a versenyzőknek tényleg profinak kellett lenni, hiszen több, mint száz birkát kellett a nyílt mezőn mozgatni az akadályok között és azokon keresztül. A nyájat először egy magányos fát megkerülve kellett hajtani, majd a közönség előtt elhelyezett karámba beterelni, és a karámból a másik oldalon kinyitott ajtón át kihajtani a jószágot. Ezek után két szűkítő következett, majd jött a legnehezebb feladat. A birkák a szűkítő után kiértek a nyílt legelőre, ahol a versenyzőnek hagynia kellett eltávolodni őket. Majd, a távolabb megálló nyájra ki kellett küldeni a kutyát, és elvben a helyben maradó juhászhoz azokat vissza kellett terelteni. Ezután jött még a szűk „hídon” való áthajtás, és végül a megállítási. A munka osztályban is pontozták az összhangot, az összpontszám pedig a több akadály

miatt maximum 100 lehetett. Mindkét osztályban ugyanaz a két bíró végezte az egész napos, embert próbáló munkát: a terelőmunkát a hetvenes éveiben járó Prokk Pista bácsi pontozta – az idős juhász keze alól számos környékbeli juhász került ki. A gazda és kutya közötti összhang pontozása pedig Pischoff Ferenc FCI teljesítménybíró feladata volt.

Mindkét osztályban váltott birkákkal folyt a verseny, általában három kutyánként cserélték le a nyáját. Mindez igen gördülékenyen zajlott, dacára a nagyobb nyájaknak. A mezőnyben örvendetesen sokféle kutya, valamint a gazdák részéről gyakorlatilag minden korosztály, valamint urak és hölgyek egyaránt képviseltették magukat. Habár a legnagyobb érdeklődés az igen látványos munka osztály küzdelmét övezte, a kezdőknél is egyaránt láthattunk drámai és mulatságos pillanatokat, megmosolyogtató és a profikat idéző pályateljesítéseket. Pintér Ági derekasan küzdött a birkák ellen Speck hívónévre hallgató, természetes border collie-jával, és habár nem mindig „jött össze” nekik tökéletesen az angol stílusú terelőmunka, becsülettel végigvitték a nyáját a pályán. A kezdőknél roppant szoros befutó volt az első helyért. Melicz Zoltán Angyal hívónevű mudija és Bényi Kristóf már-már veteránnak számító Bogáncs nevű pumija ugyanis egyaránt maximális pontszámot ért el. Ilyenkor lépett életbe a gyorsasági elv, amelynek révén a győztes a valóban tüneményesen gördülékenyen dolgozó pumis páros lett.

A munka osztályban is változatos „felhozatalban” gyönyörködhetett a műértő közönség (ez utóbbi kitétel azért is igaz, hiszen a környékről, sőt messzebből is igen sok „szakmabeli”, vagyis juhászember látogatott el a rendezvényre). Nagy várakozás előzte meg Árkosi József kelpie-jeinek bemutatkozását – ezeken a kutyákon már első pillantásra látszott, hogy félelmetes terelőösztön és munkakedv szorult beléjük. Mozgásukat talán leginkább az „olajozott istennyila” kifejezéssel jellemezhetjük. A legnagyobb közönségkedvenc talán Morten, a háromszínű border collie volt, akit finn gazdája hozott el versenyünkre. A jelen lévők közül nem sokan láthattunk eddig igazi, profi border collie-t munka közben. Rusznyák József meg is jegyezte a produkció közben „Ez már tiszta mutatóvány, nem igaz?”. Valóban, Maria többnyire a nyáj előtt ballagott, míg kutyája a nyáj mögött osonva, lelapulva vitte arra a jószágot, amerre a gazdája az utat mutatta. Mindezt pedig úgy, hogy Maria igencsak megszeppent, amikor reggel meglátta a 120 birkát, mondván, hogy eddig legfeljebb 15-öt kellett terelniük.

A munka osztályban a legnagyobb nehézséget az okozta, hogy a nyáj a két szűkítő után „szeretett volna hazamenni” az akolba. Az első két versenyző szinte vért izzadt, mire erről sikerült „lebeszélnie” őket. Végül egy kutyás sorfállal tudtuk a veszélyes ponton útját állni a rakoncátlan birkáknak. Házigazdánk sokáig töprengett, vajon illő dolog-e a saját maga épített pályán indulni a saját kutyáival... Végül leküzdve ellenérzéseit, mindhárom mudijával elindult. A hazai pálya mégsem bizonyult „lejtősnek”, ugyanis a munka osztályban a fiatal Dudás Károly győzött Rusznyák József Árnika nevű mudija előtt. A győztes kutya Kacér, a pulikeverék lett. Kacérék minden bizonnyal azért nyertek, mert gyakorlatilag egyedül Dudás Karcsinak volt mersze előírásosan végrehajtania a kutya messzire történő kiküldését és a nyáj ily módon való visszaterelését. Ezt legtöbbször inkább kihagyták, de olyan is akadt, aki már-már a láthatárig kergette a nyáját...

Délidőben szünetet tartottunk, amikor is kétfajta, mesterien főzött birka-pörköltből lakmározhatott versenyző és érdeklődő egyaránt. A MEOE Fényes Dezső

Mudi Klub terelőversenye további mudisokat is a helyszínre vonzott, akik a versennyel párhuzamosan rendezett tenyészszelemlére, illetve a hivatalosan elismert terelési képeességvizsgára érkeztek. Remélhetően legközelebb (ugye, lesz legközelebb?), már ők is beszállnak a terelésbe...

Ahogy közeledett az alkony, a verseny is a végéhez ért. Következett a díjak átadása, melyek igencsak illettek a verseny helyszínéhez, hangulatához. A munka osztály fődíja egy tetszetős, rézgamós pásztorbot, míg a kezdőké egy fémveretes tarsoly volt. A második és harmadik helyezettek csacsicsengővel, illetve kutya nyakába való pergővel lettek gazdagabbak. A sűrűsödő félhomályban egyre inkább enyhült a verseny izgalma, és előkerültek az ugratások, jóízű történetek. Zárszóként pedig most is hallom Pischoff Ferenc bíró úr elismerő szavait, amint kifejtette, mennyire kellemes élmény volt neki a szép számú jelentkező, valamint a szervezés és lebonyolítás zökkenőmentessége. Igaza van, sok mindent kockáztattak a Klub és a szervezők, hiszen ha az első alkalom kudarcra zárul, ki tudja, rendezünk-e még valaha terelőversenyt. Így azonban egyöntetűen abban reménykedünk, vendéglátóink jövőre is lehetőséget adnak erre a jól sikerült rendezvényre.

Dr. Pongrácz Péter

A sikeres terelési képeességvizsgát tett mudik (bíró: Zsíros Csaba)

Baromállási Rézi „Szonja” (2372/B/02) fekete szuka
Birkabíró Alma „Borcsa” (2180/01) barna szuka
Sacaházi Dorcsik Kökény (1864/99) cifra szuka
Sacaházi Emse (2016/00) fehér szuka
Sacaházi Hűség „Cifra” (2523/03) cifra szuka

A tenyészszelemlén részt vett mudik eredményei (bíró: Kiss Antal)

tenyészthető:

Árkosligeti Fodros Árvácska „Angyal” (2396/02) fekete szuka
Baromállási Rézi „Szonja” (2372/B/02) fekete szuka
Birkabíró Alma „Borcsa” (2180/01) barna szuka
Birkabíró Borcsa (2324/02) fekete szuka
Kiskőrösi-Örző Hajni (2299/02) cifra szuka
Nyírségfia Maci (2442/02) hamvas kan
Nyírségfia Ügyes (2443/02) hamvas szuka
Pákozdi-Juhász Csudás (2403/02) fehér kan
Sacaházi Báró (1662/98) fekete kan (*bemutatott utódai alapján*)

nem tenyészthető:

Birkabíró Aszú (2177/01) fehér kan

A terelőverseny kezdő osztályának részletes eredményei

hely.	kutya	felvezető	részpontszámok							Összes pont
			1.	2.	3.	4.	5.	6.	összh.	
1.	Bogáncs (<i>pumi</i>)	Bényi Kristóf	5	10	5	10	5	5	10	50
2.	Árkosligeti Fodros Árvácska (<i>mudi</i>)	Melicz Zoltán	5	10	5	10	5	5	10	50
3.	Szürkevillám Huncut Szilaj (<i>mudi</i>)	Verner Judit	5	10	4	10	4	5	9	47
4.	Cifraszűrös Délceg (<i>mudi</i>)	Pentz Katalin	5	10	5	10	2.5	5	8	45.5
5.	Guba (<i>mudi</i>)	Timár-Geng Katalin	5	10	2.5	8	2.5	5	8	41
6.	HJCH Pásztor-Virtus Fecske (<i>mudi</i>)	Dr. Pongrácz Péter	5	5	5	8	4	5	8	40
7.	Borderguard Chicago (<i>border collie</i>)	Pintér Ágnes	2	9	5	7	5	3	8	39
8.	Árkosligeti Kócos Ajtony (<i>pumi</i>)	Bojtör Edina	3	10	0	0	0	0	5	feladta
9.	Sacaházi Dadus (<i>mudi</i>)	Lakatos Edina	0	0	0	0	0	0	0	feladta
10.	HJCH Sacaházi F. S. Betyár (<i>mudi</i>)	Lakatos Edina	0	0	0	0	0	0	0	feladta

A terelőverseny munka osztályának részletes eredményei

hely.	kutya	felvezető	részpontszámok								Össz. pont	
			1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.		összh.
1.	Kacér (<i>keverék</i>)	Dudás Károly	5	5	10	5	4	28	24	5	10	96
2.	Folyton-Morgó Árnika (<i>mudi</i>)	Rusznyák József	5	5	10	5	5	20	25	5	10	90
3.	Sacaházi Báró (<i>mudi</i>)	Rusznyák József	5	5	10	5	4.5	15	23	5	10	82.5
4.	Baromállási Írisz (<i>mudi</i>)	Kovács Imre	5	5	10	5	5	15	21	5	9.5	80.5
5.	Tíbi (<i>mudi</i>)	Prokk József	5	5	10	2.5	0	15	25	5	8.5	76
6.	Birkabíró Alma „Borcsa” (<i>mudi</i>)	Rusznyák József	5	5	9	0	5	12	22	5	4.5	70.5
7.	Morten (<i>border collie</i>)	Maria Kukkonen	5	5	10	2	2	15	15	5	10	69
8.	Belatar's Tanami (<i>kelpie</i>)	Árkosi József	5	5	10	5	0	15	12.5	5	10	67.5
9.	Belatar's Swallow (<i>kelpie</i>)	Árkosi József	5	5	10	2.5	1	15	12.5	5	10	66
10.	Baromállási Nomád „Ördög” (<i>mudi</i>)	Melicz Zoltán	5	5	10	0	0	15	19	5	6	65

Ismerős ismeretlen – a horvát juhászkutya

A muditartók gyakran érzik úgy, hogy a sors milyen igazságtalan kedvelt fajtájukkal szemben, hiszen lépten-nyomon beleütközünk embertársaink hiányos ismereteinek bosszantó mivoltába. Ugyanis a mudi – szégyen ide vagy oda – még Magyarországon sem számít jól ismert fajtának. Ha ezt elfogadjuk kiindulási alapként, a horvát juhászkutya viszont egy olyan fajta, amely dacára szülőhazája közelségének, a magyarországi kutyatartók között gyakorlatilag teljes ismeretlenségnek „örvend”.

Ez pedig nagy kár. Ezt a cikket egyáltalán nem azzal a cézzal írom, hogy elősegítsem a horvátjuhászkutya-tartók táborának kialakítását. Hiszen megvan nekünk a saját fajtánk ebből a „típusból” – ez a mudi! Viszont igenis a horvát terelőkutya megismerésére szeretném buzdítani a mudikedvelőket, hiszen a „szomszédban” élő fajta alaposabb tanulmányozása, különösen történeti síkon, jobb megértést biztosíthatna a mi mudink kialakulásának körülményeiről is. Amióta csak megismerkedtem a horvát juhászkutyákkal (és sajnos ez az ismeretség még nem nevezhető nagyon elmélyültnek...), egyre erősödik bennem az érzés, hogy a mudi kialakulásáról alkotott elképzeléseink, illetve a „hivatalos” verzió valahol nagyon sántít. Hogy miért? Erre majd még visszatérünk a cikk végén!

Horvát, szlovén és Interchampion Edo Certisa

A horvátok „szeme fénye”

Amikor a horvát juhászkutyákkal foglalkozó irodalmat olvasgatja az ember (jobbára az Interneten), rögtön feltűnik, mennyire büszkék szomszédaink erre a kutyára. Ez nem csak a munkakészséget, okosságot, bátorságot stb. érintő „kötelező jellegű” dicshimnuszokat jelenti, hanem a horvátok kényesen ügyeltek arra, hogy minél régebbre visszamenőleg feltárják a fajta múltját. Be kell látni, hogy a nemzeti fajták hozzátartoznak az adott nép kulturális örökségéhez, és mint ilyenek, minél régebbinek, „tradicionálisabbnak” bizonyulnak, annál inkább alkalmasak a nemzeti öntudat ápolásának elősegítésére. És ez egyáltalán nem baj. Sőt...

A horvát juhászkutya „Fényes Dezsője” egy állatorvos professzor, bizonyos Stjepan Romic volt. Hasonlóan a mudit felfedező, csüggedést nem ismerő balassagyarmati múzeumigazgatóhoz, Romic professzor is gyakorlatilag egy-személyes küzdelmet folytatott a fajta elismertetéséért. Emellett kiterjedt levéltári kutatómunkát is végzett. Ezek alapján a horvát juhászkutya elsősorban a mai Szlavónia területére jellemző kutyafajta, a területet korábban Djakovo egyház-kerületnek nevezték. A horvát juhászkutyáról származó, legrégebbi leírások nagyon régiek, egészen pontosan 1374-ben vetette papírra őket Petar püspök. Így írt a püspök a *Canis pastoralis croaticus*-ról: „mintegy 18 hüvelyk (kb. 46 cm) magas kutya, középhosszú, göndör, fekete szőrrel. Pofaszőrzete egészen rövid, fülei felállóak, vagy kissé lebecsáklóak. Egészen kitűnő terelőkutya mindenféle jószág csordái mellé.” A püspök még azt is megemlíti, hogy az említett kutya feltehetően a horvátok őseivel érkezett a területre a VII. században. A későbbi leírások a XVIII. század első feléből származnak, és szintén az egyházmegye archívumaiban találhatóak. Ezek mindegyike a mai horvát juhászkutyával megegyező külsejű ebet mutat be. Romic professzor 1935-ben fogott hozzá a djakovói állományból kiválogatott kutyáival a szisztematikus tenyésztői munkának. És milyen hasonló a horvát juhászkutya sorsa a mudiéhoz! Csak hosszas próbálkozás után sikerült elismertetni a fajtát az FCI-vel – a hivatalos standard (277. számú) 1969-ből származik.

Munkában a horvát juhászkutya

A horvát leírások szerint igazi, univerzális terelőkutyról van szó. Leggyakrabban juh, illetve szarvasmarha mellett használják, illetve használták, hiszen Szlavóniában is egyre inkább hódít a belterjes állattartás, így a terelőkutya lassan munka nélkül maradnak. A régebbi időkben, amikor a kondákat még makkoltatni hajtották öszönként, a horvát juhászkutyát elterjedten használták a disznók hajtására is – ez az egyik legnehezebben terelhető háziállat! Egy leírás pedig lóterelőként említi.

A források egyetértenek abban, hogy a fajta legértékesebb tulajdonsága a hihetetlen munkakedv, szívósság, engedelmesség és értelem – no meg az egészen különleges fokú bátorság. Erre különösen a szilaj marhacsordák mellett van szüksége. Birkanyáját terelve a horvát juhászkutya gyakran kapaszkodik fel az összetömörült jószág hátára, így rövidítve le az utat a nyáj elejéig. A juhászok főként a nyáj irányba fordítására, a vetésből való kiterelésre, ritkábban pedig az aklok és

karámok melletti irányításhoz használják. Amikor a horvát juhászkutya feltétlen engedelmségéről és munkakészségéről olvasunk, óhatatlan, hogy ne a mudi jusson eszünkbe.

A fiatal juhászkutyák 3-4 hónapos korukban kerülnek a nyáj mellé, ahol többnyire egy idősebb kutya mellett folyik a betanításuk. Féléves kor körülre kész is az új terelőkutya. Hajtó- és „összegyűjtő” stílusban egyaránt képes dolgozni. Jellemzően rámenős, birkához kissé talán túlzottan is fogós kutyafajta. Erről azonban szigorú, ám értő neveléssel könnyen leszoktatható. Intenzíven ugató fajta, a jól képzett horvát juhászkutya azonban nem ugat állandóan, hanem a jó mudikhoz hasonlóan csak hajtás közben, a nyáj mellett. A horvát juhászkutya aktív elfoglaltságot igénylő fajta, házi kedvencként is „dolgoztatni” kell, különben idegesítően ugatóssá, túlzottan, sőt, pusztítóan aktívvá válhat. A horvát sportkutyások szívesen választják ezt a fajtát pl. agilityhez.

Nincs jelentős különbség...

Alighanem még sokáig fog tartani a vita, valójában mennyire tér el egymástól a mudi és a horvát juhászkutya. Ha csak a standardok írott szövegét vesszük alapul, természetesen sok kisebb-nagyobb eltérést silabizálhatunk ki belőlük. Azonban nagyot tévedünk, ha ezek alapján ténylegesen és drasztikusan eltérő kutyafajtákat képzelünk magunk elé. A horvát juhászkutya, hasonlóan a mudihoz, igencsak heterogén megjelenésű fajta. Ez gyakorlatilag lehetlenné teszi a két fajta valóságban történő elkülönítését, ezt a horvátok is azonnal megállapítják, amikor valahol fekete mudival találkoznak. Sokszor feltételezik, hogy a mudi kisebb, mint a horvát juhászkutya (melynek mérete a standard szerint 40-50 cm), azonban egyrészt gondoljunk a Fényes-féle, első, talán a legalaposabb felmérések alapján készült standardra – ez szintén 40-50 centiméterben határozta meg a mudi marmagasságát! És akkor még nem szóltunk arról a tekintélyes mértékű átfedésről, ami a jelenlegi mudi-standard magasságadatai és a horvátok adatai között mindenképpen fennállnak.

Félre ne értsen senki, a két fajta hasonlóságát hangsúlyozva egyáltalán nem oda akarok kilyukadni, hogy legyen a kettőből egy! Mindezzel csupán azt szeretném hangsúlyozni, hogy a két fajta kialakulása nem képzelhető el egymás nélkül. A mudiról a hivatalos álláspont azt tartalmazza, hogy legfeljebb 250 éve alakulhatott ki a meglévő (valószínűleg a pulival azonosíthatónak vélt) magyar pásztorkutyák és állófülű nyugati terelőkutya fajták keveredésével. Ez az elmélet mit sem tud a horvát juhászkutya legalább 700 éves múltjáról. A zavart pedig csak tovább fokozza, hogy a régi magyar kutyaleírások teljesen „szabadon” használják a fajtamegnevezéseket. A „puli”, vagy „pumi” néven említett kutyák sokszor teljesen „mudis” külsővel bírnak ezekben a többszáz éves dokumentumokban (pl. Pethe Ferencz, 1815). Mindennek az lehet az oka, hogy az említett fajtanevek akkoriban még inkább csak az egyes országrészekben elterjedt „tájnevek” voltak, és nem konkrét fajták kiforrott elnevezései. Visszás módon a horvát juhászkutya, már ha egyáltalán szóba kerül manapság, mint valami „negatívumok példatára” szerepel – vagyis ami a mudiban rossz lehet, az szinte mind-mind „horvát juhászkutya-tulajdonság”. Meglehet, hogy egyszer sikerülhet a két fajtát sokkal markánsabb elkülönülés felé szelektálni. Emellett azonban nem szabad elfelejteni, hogy Magyarország és Horvátország sok

Sokakat foglalkoztat a gondolat, hogy a mudit kissé „el kellene tenyészteni” a horvát juhászkutyától. Mi legyen ennek a módja? Véleményem szerint a mudi méretének visszaszorítása semmiképpen sem üdvözítő megoldás, hiszen a tényleges horvát juhászkutya állomány átlagos marmagassága nem nagyobb, mint a mudijainké. Másfelől, egy fajtának sem tesz jót az erőszakos „törpésítés”. Ezzel szemben ügyelhetnek a tenyésztők a sajátos mudi színek megtartására, mint elkülönítő bélyeg fennmaradására. Megoldást kínálhat a fejtípusokban megfigyelhető enyhe különbségek rögzítése: a mudik feje általában véve finomabbnak tekinthető a kissé markánsabb horvát juhászkénál. Mivel a mudi egyik legvonzóbb része a csodálatos szépségű fej, ha a két fajtát az „arckifejezés” alapján el lehetne különíteni, gyakorlatilag nyert ügyünk lenne.

Mindennél talán sokkal fontosabb azonban a történeti tanulság. A horvátok megtették nekünk azt a szívességet, hogy a XIV. század derekáig visszamenőleg dokumentálták fajtájuk létezését. Ha komolyan belegondolunk, a mudi és a horvátok terelőkutya legfeljebb különálló tájtípusnak tekinthető. Ez viszont egyben azt is jelenti, hogy a mudi sokkal-sokkal régebbi kutyafajta, mint azt tanítják nekünk. Ki tudja, talán a pulinál is régebbi! Ideje lenne tehát észrevenni, hogy a történelem itt sétál az orrunk előtt... Csak éppen a határ horvát oldalán tudnak róla többet...

Dr. Pongrácz Péter

Az előző számban bemutatott rejtvény-képen Edo Certisa, horvát juhászkutya kan szerepelt. A kutyát senki sem ismerte fel, de senki nem is vélt benne felismerni egy általa ismert mudit. ☺

Színhibák, pigmenthibák

A mudi színei jól behatárolhatóak: minden egyöntetű homogén szín és a merle. (2001. március, Kecskemét, mudi standard újratárgyalása.) Ami ezektől eltér, az hiba. A nehézséget fokozza, hogy a mudi törzskönyve jelenleg is nyitott, abba „B” megjelöléssel ismeretlen származású egyedek is bekerülhetnek, s azok tenyésztésbe is vehetőek. Ezért különböző típusú küllemet is örökíthetnek (pl. megnyúlt arcórri rész mint németjuhász jelleg, stb.).

Ezért is nem engedhetjük meg, hogy olyan színek kerüljenek be az állományba, melyek a muditól idegen eredetet jelezhetnek. Ilyen színek az ordas, aguti, maszkos fakó, coboly, foltos, csíkos, nagy fehér jegyes (mint a border collie), fekete-cser, pettyezett színváltozatok.

Miről is beszélek? A mudi színei között szerepelnek a „higított” színváltozatok, a barna és a hamvas. Ezek öröklődése a „B” és „D” génhelyeken van. Az ordas szín pedig az „A” génhelyen öröklődik (a_w), és ugyanígy a cser jegyes is (a_t). Ezáltal barna és hamvas alapon is megjelenhet a cser jegy, a csíkosság, stb. Így eleve több újabb szín megjelenésével kellene számolnunk.

Itt Zöldág professzort kell, hogy idézzem (elég egyértelműnek gondolom): „Egyes A_y sárgák fekete végű szőrszálakat (árnyékoltságot) mutatnak a fejen, a háton, az ágyékon és a gerinc mentén a farokig. ...Az e sárgák mentesek a fekete szőrszálaktól, inkább mutatnak tisztán sárga színt.” „A két eltérő genotípusú sárga kutya párosításával ($A_y A_y EE + A_s A_s ee$) fekete utódok ($A_s A_y Ee$) születnek.” Miután a mudinál a „sárgák”, azaz a fakók egymás közötti párosításánál adataink szerint csak fakó és fehér utódok születtek, feltételezhetjük, hogy a mudik ee genotípusúak. Ha nem így lenne, fakó-fakó, és fakó-fehér párosításoknál is előjönnének fekete utódok, illetve rendszeresen jelennének meg a feketével tűzött, „maszkos” egyedek.

Jelenlegi információink alapján „maszkos” utódok főként Olga (323/B/89) és Bogáncs (261/B/82) leszármazottjai között vannak. Leginkább közeli rokon párosításánál: pl. Csodabogár Hékás (792/B/92, Bogáncs unokája) fekete kan és saját lánya, Beszédes A Mudim Ángyom Asszony, vagy egymás utódaival történő párosításnál születik az alomban egy-egy ilyen színű kölyök. Halmozott előfordulásával újabban nem találkozunk, mivel az ordast, mint kizáró okot jelölték meg a régi standardban is. Az ordas vagy maszkos szín tenyésztetőségét azért is ellenzem, mert megjelenhet az állományban fekete, barna és hamvas alapszínnel is. Sőt! Amire kevesen gondolnak, de nekem volt szerencsém találkozni vele: merle foltos kutya, és a foltok ordasan tűzöttek. Gondoljon bele a Kedves Olvasó! Ha a sárga, maszkos, és a merle faktor (Mm) együttesen van jelen egy kutya génállományában, ez a szín létrejöhet. Hozzáadva a barna és a hamvas (kék) „higított” változatokat is, újabb három szín jelenhet meg. Arról nem is beszélek, hogy ha az ordas (maszkos fakó) bekerül a standard színek közé, akkor nagyon sok ilyen színű németjuhász (vagy más) keverék kerülhetne be az állományba, mivel „B” törzskönyvezve azokat tenyésztésbe vehetnék. Idővel, mivel második-, harmadik-, sokadik-generációban is visszaüthet, helyrehozhatatlan problémákat is keverhetnek az állományba. (A mudi állomány jelenleg is több típust mutat, még mindig heterogén. Egységesíteni kellene, nem további típusokat kialakítani.) Például feltűnhetne a cser jegyes változat, ami cifrákkal keveredve (nem zárják ki egymást) már egyenesen a skót juhászkutyákra emlékeztető változatot eredményezne. S akkor ki vakarná le „rólunk” (magyarokról), hogy nem kevertük bele az állományba! Azután jöhetne a fekete-fehér jegyekkel a border collie, és a többi hasonló fajta.

Apropó fehér jegyek! A nagy fehér jegyek hibának számítanak. „5 cm-nél nagyobb mellfolt hiba”. Vagyis 5 cm átmérőig nem tekinthető hibának. Ami attól nagyobb, az nagysága szerint súlyozandó. A tenyéryninél (egy átlagos felnőtt ember tenyerét kell érteni) nagyobb mellfoltos kutyát már jó tenyésztő nem tartja tenyészegyednek. Kis fehér papucsokat, ha azok a lábujjaknál nem érnek feljebb, még elnézhetjük. Hál’ Istennek e két utóbbi hiba igen ritkán fordul elő.

A mudi nem foltos, hanem egyszínű. A kis fehér jegyeken kívül semmilyen foltosság nem megengedett! A csíkos, rajzos és cser jegyes mintázat (színes lábvégek, és jegyek a pofán) kizáró okként szerepelnek a mudi standardban. Előfordulásuk elenyésző, így ha most odafigyelünk a párosításokra, akkor néhány éven belül szinte teljesen vissza is szorítható.

Na lássuk, mi lehet még! Kiszürkülés. Az őszülést, kiszürkülést a „G” domináns gén okozza. Gg és GG párban is a kor előrehaladtával világosodó szín. Pulinál és puminál előfordul, a mudira nem jellemző szín. Szerencsére még nem talákoztam vele.

Pigmenthibák elsősorban a fehér és fakó példányoknál fordulnak elő. Például barna pigmentűek, vagy váltóorrúak. A feketétől eltérő pigment a fakónál és a fehérnél kizáró okként szerepel a standardban. A barna pigment azért is hiba, mert a mudi nem tetszetős így. A barna orr és világos szemek nem tükrözik azt a csibészes kinézetet, amit egy muditól elvárunk.

Még néhány gondolat a barna pigmentről. Mivel a fekete színt hígító, ill. módosító gének egyszerre jelenhetnek meg, lásd akár a hamvasbarnát (*bbdd*), egy fehér szőrszínű mudi lehet *bbc_ec_e*, egy fakó pedig *bbee*. Ezeknek a mudiknak barna lesz az orrtükrük és világos a szemük, hiszen tulajdonképpen barnák is. A barna színváltozat génbázisát bővíthetnék. Hiszen barnával párosítva, ha az nem hordozza a fehér (*c_e*), ill. fakó (*e*) géneket, csak barna utódokat produkálnak. Barna pigmentű fehér kölyök olyan almokban fordulhat elő, ahol mindkét szülő örökíti a barnát és a fehéret is. Azzal egyetértek, hogy az ilyen kutyák ne kapjanak kiállításon kitűnőt. Ám ha egyébként jó külleműek, egészségesek, stabil idegrendszerűek, bizonyos feltételekkel (pl. fehérrel és fakóval nem párosítható, vagy csak barnával) tenyésztésbe vehetőek lehetnének.

Természetesen a hamvas változat is lehetséges fehér vagy fakó szőrszínnel. Ezzel azonban gyakorlatilag nincs semmi probléma. A bírók többsége ugyanis ritkán, vagy sohasem veszi észre, ha egy világos színű mudi orrtükre fekete helyett sötétszürke. Ilyen például a Csodabogár Zsémbes nevű fakó szuka. Nála megfigyeltem, hogy a fakó színt is enyhén módosította a kék (*dd*) gén, amolyan „krémes” árnyalatra. (Zsémbes szülei Berény-Gyöngye Nándi Délceg hamvas kan, és Kélespusztai Bogár fekete szuka.) Nála azonban nem kifogásolták a bírók a pigmentjét. Az ilyen egyedek tehát probléma nélkül tenyésztésbe vehetők.

A váltóorrú kutya pigmentje nyáron sötét, télen kivilágosodik. A kivilágosodás mértéke az értékmérő. Minél sötétebb marad az orrtükrök, annál jobb a pigment. Egy-két vérvonalban születnek fakó és fehér kölykök pigmentált orral és szájszájlel is. Értékük a jó pigment miatt főként a fehér változatnál fontos. De ne feledjük, mindig az egész mudit kell értékelni a tenyésztés szempontjából! A kor előre haladtával a két világos színváltozatnál fokozatosan világosodó orrtükrök figyelhető meg. A veterán osztályos fakó és fehér mudik jellemzője lehet a kifakult orrtükrök.

Idősödő hamvas mudiknál előfordul, hogy veszítenek a pigment erősségéből, és kevésbé foltos lesz a szájszájuk. Ilyenkor ajánlott a táplálásra több gondot fordítani, és akár teljesen meg is szüntethető a tünet.

Remélem, fenti kis írásom kiegészíti a mudi színeiről eddig írtakat, és segít a színek között eligazodni tenyésztőtársaimnak, és minden mudikedvelőnek!

Balázs Zsófia
Bronzkoszorús mestertenyésztő
Szürkevillám-kennel

Figyelem! A 2003. évtől a Fényes Dezső Mudi Klub tenyészszemléire előre kell nevezni. A nevezéseket írásban legkésőbb egy héttel a tenyészszemle napja előtt kérjük postára adni. Telefonon vagy email-ben a klub elérhetőségein legkésőbb három nappal a bírálat előtt lehet nevezni. Tüzelő szuka esetén a tüzelés tényét – a megfelelő elkülönítés érdekében – a bírálat előtt jelezni kell.

Eddigi tapasztalatok a Viselkedési tesztről

Azt hiszem, nem vagyok egyedül azzal a nézetemmel, hogy a mudi egy különleges fajta, méltán állíthatjuk, nemzeti kincsünk. A fajta értékeinek megőrzése, fejlesztése minden mudis feladata. Sok-sok különböző tulajdonságát emelhetnénk ki, ami kedveltté teszi a mudit. Amit biztos, hogy minden muditulajdonos fő értéként említi, azok a belső tulajdonságai. A fajta egészségi állapota, és külső fajtajellegei mellett ez a legfontosabb tulajdonsága. Sajnos a belső értékek bírálata a legnehezebb. Nem olyan, mint a marmagasság, vagy a csípőizület szögeinek mérése. Ott ugyanis a tökéletesen objektív tulajdonságok könnyebben elbírálhatók.

Ennek ellenére többünkben is fölmerült az igény arra, hogy a tenyésztésbe kerülő egyedek jelleméről legalább minimális képet kapjunk, illetve a szélsőségesen rossz magatartást mutató egyedeket a tenyésztésben lehetőleg ne támogassuk.

Ezen igény szülte meg a FDMK Viselkedési tesztjét. A teszt célja, hogy bírálati alapot nyújtson az átlagos, emberi közösségben élő mudik jelleméhez. Fontos, hogy ez a teszt nem munkavizsga, nem teljesítményverseny. Semmilyen sport jellegű előképzettséget nem igényel, hanem a kutya ösztönvilágát és szocializáltságát, azaz a kutya karakterét (vézenét) vizsgálja. Nyilvánvaló, hogy a szocializáció megfelelő odafigyelést, törődést igénylő feladat a tenyésztők és tulajdonosok számára, de azt gondolom, ez a mai drága tápok, állatorvosi költségek, valamint kiállítási kiadások és fáradságok mellett eltörpülő áldozat, ráadásul ez ingyen van. Ha minden másban biztosítani tudjuk tenyészskutyáink számára a maximumot, miért pont ezt tagadnánk meg tőlük?

Külön hangsúlyoznám a teszt egy fontos tulajdonságát. Itt főleg a városi életre, sportra, munkára való alkalmasságot vizsgáljuk, nem konkrét munkát. Érdekes módon, ami nem került bele a tesztbe, az az egyik legfontosabb terelőkutya-tulajdonság, a terelőösztön megléte. A feltűnő és első pillantásra érthetetlen dolog magyarázata igen egyszerű. A konkrét „hajtóvér” vizsgálatára teljesen egész, kidolgozott rendszer állt rendelkezésünkre már a teszt megszületésének pillanatában. A tenyészskutyák belső értékeinek elbírálásánál az STP (sikeres terelőpróba) ugyanúgy nélkülözhetetlen, mint ez a karakter teszt. Fontos kivételt jelenthetnek a „B” törzskönyvezésre szánt terelő mudik, amik nevelésük, tartásuk speciális mivoltából elvileg tesztünkön nem feltétlenül felelnek meg. Az ilyen egyedek esetleges öröklődő magatartásproblémáit csak a következő, városi generációnál tudjuk kiszűrni. Ez nagyban nehezíti a „B” törzskönyves tenyésztést. Itt megjegyezném viszont saját tapasztalatomat. Az elmúlt években nem egy olyan „tanyáról kirángatott” profi terelő mudit láttam, amik minden további nélkül teljesítenék a tesztet!

A teszt feladatainak kialakítása során egyaránt figyelembe vettük a mudi múltját mint terelőkutya, valamint az urbanizálódó világunk általános, minden fajta felé támasztott igényeit. Mondanom sem kell, néhány dolog összeegyeztetése nem ment minden probléma nélkül, és a teszt még ma sem tökéletes. Mintaként szolgálhattak rokon és hasonló fajták ilyen célú tesztjei is, de a mudik, illetve magyar terelőkutya fajták egyéni tulajdonságait is figyelembe kellett vennünk. Ezeknek az elvárásoknak megfelelően 2001-ben összeállítottam egy tervezetet a tesztre vonatkozóan. Kipróbálhattuk ezt néhány mudin, pumin és egyéb terelőkutya

fajtákon. Ezen tapasztalatok alapján egy klubnapon kidolgoztuk a teszt ma élő formáját. Fontos, hogy minimum évente összeüljenek a klub illetékesei a tagsággal együtt, és tapasztalataikat kicserélve, megbeszélve folyamatosan korrigálhassák a teszt hiányosságait. Véleményem szerint ez vezethet a legjobb eredményre. Meggondolandó lenne esetleg külső, megfelelő tapasztalattal rendelkező szakértőket is bevonni a munkába.

Tehát az eddigi eredmény egy próba alatt álló tervezet, ami alapján már 54 mudi és jó pár pumi, puli tesztelve lett. Az enyhébb követelményrendszernek megfelelően valóban csak a legrosszabb magatartásformákat mutató egyedek buktak meg a próbán. Szerintem árnyaltabbá tehetnénk a mudiállomány jelleméről alkotott képünket, ha megfelelő módon (!) emelnénk a teszt nehézségi fokát.

Néhány tapasztalatomat szeretném megosztani a Kedves Olvasókkal az eddigi eredmények alapján. Mint már utaltam rá, a teszten nem csak mudik vettek részt. Gyakorlatilag bármilyen, hasonló terelőkutya részt vehet a teszten, értékelhető képet kapunk róluk is. Több zaj, illetve egyéb külső, hirtelen behatásra adott válaszreakciók vizsgálatára vonatkozó feladat is van a tesztben. Itt a kutyák zaj és egyéb érzékenységét vizsgáljuk. Ezeknél a feladatoknál derült fény egy új, eddig talán nem ilyen gyakori nem kívánatos viselkedésformára magyar terelőkutyák között. A jelenséget főleg pumiknál és puliknál tapasztaltuk. Ez a tulajdonság a flegmaság volt. Az abszolút flegma kutyák látszólag teljesen közömbösek minden zaj és külvilági ingerre. Viszont a gazdával, illetve idegen emberrel való együttműködési készségük is gyenge. Egy nagyon fontos tulajdonság, a temperamentum veszett ki belőlük. Az ilyen kutya nem alkalmas semmilyen sport- vagy munkacélra, beleértve a terelést is. A teszt jelenlegi pontozási rendszerében sajnos ez a hiányosság nem fejeződik ki, ezért a pontrendszer ill. feladatsor megváltoztatása elengedhetetlen. Ilyenkor a bírálóknál a bíráló jó szemére, hozzáértésére hatványozottan szükség van.

Szintén fontos az eredmény szempontjából az a tény, hogy a megfelelő szocializáció nélkül felnövő kutyáknak sokkal rosszabb az eredményük, mint szocializáltabb társaiké. A szocializáció hiányában nem mutathatják meg teljes mértékben genetikai értéküket. Ezért is javasolnám a tenyésztőknek a tenyésztésre szánt kutyák megfelelő szocializációját. A bírálóknál fontos szempont még a tesztelt kutya esetleges előképzettségének ismerete.

A fentiekből látszik, hogy a feladat nem könnyű. Nagyon fontos a bíráló hozzáértése, rátermettsége. A bírálót ezért csak munka ill. agility bíráló végezheti.

A teszttel kapcsolatban felmerülő kérdésekkel, ötletekkel, észrevételekkel kérem, forduljanak hozzám bizalommal.

Kontor Ákos

somamudi@freemail.hu

06-20-224-1854

VILÁGTALÁLKOZÓ

Az összes magyar kutyafajta részére

2004. szeptember 10-18.

Magyarország, Kecskemét

A Viselkedési teszt bírálati lapja

MEOE Fényes Dezső Mudi Klub

Viselkedési teszt

(próba alatt)

A kutya neve:

Fajta:

Szül. idő:

Neme:

Színe:

Törzskönyvi sz.:

Tetoválási sz.:

Simogatás:

TÁMAD!

fél, menekül

bizalmatlan

közömbös

játékos, barátságos

eredménytelen

0 pont

5 pont

15 pont

20 pont

Kutyák között átvezetés pórázon:

fél, menekül, támad

izgatott, kutyákhoz húz, nem visszahívható

nyugodt, fegyelmezhető

0 pont

10 pont

20 pont

Zajérzékenység:

A, (leeső, csörgő fémdoboz):

fél, menekül

hátraugrik, összerezzen

közömbös

0 pont

5 pont

10 pont

B, tárgyhoz odavezetés:

nem odavezethető

odavezethető

kíváncsi, érdeklődő

0 pont

5 pont

10 pont

Esernyő nyitás:

fél, menekül

ugat, hátraugrik

összerezzen

közömbös

0 pont

10 pont

15 pont

20 pont

Játék, ronggyal:

hátrál, menekül

kontroll alatt van

csipked

fog

0 pont

10 pont

15 pont

20 pont

Értékelés:

0-40

eredménytelen

41-60

megfelelt

61-80

nagyon jó

81-100

kiváló

Bíró:

Dátum:

A Viselkedési tesztet eddig elvégzett mudik eredményei

<i>kutya neve</i>	<i>Tkvi szám</i>	<i>szín</i>	<i>nem</i>	<i>pont</i>	<i>minősítés</i>
Acél	2634/B/03	cifra	kan	95	kiváló
Árkosligeti Fodros Amulett Derűs	2169/B/01	hamvas	szuka	40	eredménytelen
Baromállási Írisz	1980/B/00	fakó	szuka	99	kiváló
Baromállási Rézi	2372/B/02	fekete	szuka	80, 100	nagyon jó, kiváló
Berény-Gyöngye Nándi Délceg	589/B/91	hamvas	kan	80	nagyon jó
Berény-Gyöngye Óhaj Igric	637/B/91	fakó	kan	75	nagyon jó
Cifraszűrös Bakkancs Merse	1392/B/96	cifra	kan	100	kiváló
Cifraszűrös Délceg	1433/B/96	fekete	kan	90, 95	kiváló, kiváló
Csodabogár Erdős Bingó	598/B/91	barna	kan	100	kiváló
Csodabogár Morzsa Ördög	1001/93	fekete	szuka	100	kiváló
Csudaügyes Arasz	1749/B/98	fekete	szuka	100	kiváló
Csudaügyes Bíró Bors	2139/B/01	fekete	kan	95	kiváló
Dunamenti Nyájas Csincseré Becses	2193/01	cifra	szuka	73	nagyon jó
Folyton-Morgó Áfonya	1803/99	fehér	szuka	90	kiváló
Gercsealmi Aladár	2437/02	fakó	kan	51	megfelelt
Guba	1873/B/99	hamvas	kan	100	kiváló
Játék		fekete	szuka	80	nagyon jó
Királylány	2304/B/02	fekete	szuka	14	eredménytelen
Kormos		fekete	szuka	66	nagyon jó
Kócsagvári Morzsa	2128/01	fekete	kan	75	nagyon jó
Nagykunsági Pásztorok Csillaga Csitri Holló	2230/B/01	fekete	szuka	80	nagyon jó
Nyírségfia Bogárka	1756/98	fekete	szuka	65	nagyon jó
Nyírségfia Maci	2442/02	hamvas	kan	76	nagyon jó
Nyírségfia Ügyes	2443/02	hamvas	szuka	90	kiváló
Pákozdi-Juhász Csudás	2403/02	fehér	kan	59	megfelelő
Páskom-Pásztor Datolya Vacak	2291/02	fekete	kan	84	kiváló
Pásztorálom Ege Bogyó	2392/B/02	fakó	kan	75	nagyon jó
Pásztor-Virtus Ajnár	1580/97	fekete	szuka	85	kiváló
Pásztor-Virtus Bóbita	1701/B/98	fekete	szuka	82	kiváló
Pásztor-Virtus Eszes	1971/00	barna	szuka	80	nagyon jó
Pásztor-Virtus Fecske	2159/B/01	fekete	szuka	75	nagyon jó
Pásztor-Virtus Furfang	2156/B/01	fakó	kan	65	nagyon jó
Pásztor-Virtus Gyémánt	2153/B/01	fekete	kan	90	kiváló
Pásztor-Virtus Haramia	2444/B/02	fekete	kan	83	kiváló
Sacaházi Ángyika	1399/96	fehér	szuka	84	kiváló
Sacaházi Bajnok	1660/98	cifra	kan	60	megfelelt

Sacaházi Dadus	1863/99	fehér	szuka	82	kiváló
Sacaházi Dorcsik Kőkény	1864/99	cifra	szuka	69.5	nagyon jó
Sacaházi Emse	2016/00	fehér	szuka	90	kiváló
Sacaházi Édes	2018/00	fekete	szuka	85	kiváló
Sacaházi Fánika	2144/01	fehér	szuka	80, 87.5	nagyon jó, kiváló
Sacaházi F. S. Betyár	2143/01	fehér	kan	88	kiváló
Sacaházi Hajadon Bundás	2525/03	fekete	szuka	92	kiváló
Szoborkerti-Mérges Inar	2348/02	cifra	kan	22	eredménytelen
Szürkevillám Ezüst Sába	1604/B/97	hamvas	szuka	100	kiváló
Szürkevillám Guba	1434/98	barna-cifra	kan	85	kiváló
Szürkevillám Harmat	1861/B/99	fekete	szuka	70	nagyon jó
Szürkevillám Hercig	1859/B/99	hamvas	kan	84	kiváló
Szürkevillám Huncut Szilaj	1858/B/99	hamvas	kan	98	kiváló
Szürkevillám Igazgyöngy Szöszi	1993/00	fakó	szuka	75	nagyon jó
Szürkevillám Jó Szellő	2436/B/02	fehér	szuka	58	megfelelt
Térülj-Fordulj Apród	1996/B/00	fekete	kan	95	kiváló
Tímár-Szépe Fickó	838/92	fekete	kan	75	nagyon jó
Törpilla	2305/B/02	fekete	szuka	27.5	eredménytelen

FELHÍVÁS

Kiállítási adatgyűjtés

Kérjük a tisztelt kiállítókat, hogy az általuk ismert kiállítási eredményeket a Klub vezetőségéhez juttassák el annak érdekében, hogy az éves pontversenyben valóban a legeredményesebb kutyák győzzenek!

Tenyésztési adatgyűjtés

Kérjük a tisztelt tenyésztőket, hogy a kennelükben született almokat szervezetünk felé jelentsék (régieket, újakat egyaránt), hogy tenyésztési adatbázisunkat feltölthessük. A következő adatokat kérjük elküldeni: apa, anya neve, színe, törzskönyvi száma; a kölykök neve, színe, neme, törzskönyvi száma; illetve a selejtezett, elhullott kölykök neme, színe, a selejtezés, elhullás oka.

Fedezőkan adatgyűjtés

Kérjük a tisztelt kantulajdonosokat, hogy a fedezőkan nyilvántartás teljessége érdekében a következő adatokat Klubunknak küldjék el: a kan neve, színe, törzskönyvi száma, születési ideje; apja-anyja neve, színe, törzskönyvi száma; a kan legmagasabb elért eredménye; ha van: FDB-, STP-szám, igazolt munkavizsga vgy sportkutyázás; a tulajdonos neve, címe, telefonszáma, hozzájárulása az adatok leközléséhez.

HASZNOS INFORMÁCIÓK

A MEOE Fényes Dezső Mudi Klub levélcíme: 1238 Bp. Török u. 58.

Internetes honlap: www.extra.hu/mudik

Klubnapjainkat minden hónap második szombatján 15 órától tartjuk a Strázsa kutyaiskolában (nyáron a klubnapok szünetelnek).

A Klub tetoválómesterei:

Balázs Zsófia
1238 Bp. Török u. 58.
Tel: 06-30-567-1979

Mészáros Krisztina
9434 Fertőújlak, Petőfi u. 20.
Tel: 06-99-370-266

Szűcs József
2162 Órbottyán, Petőfi u. 171.
Tel: 06-30-981-7152

Figyelem!

2002. júliusától a mudi a MEOE összes rendezvényeire díjmentesen nevezhető!

Következő számunkból:

Klubvacsora, 2003. évi díjazottak
2003. évi főtenyészszemle
Engedelmes-verseny
2004. évi programok

A Mudi Krónika hirdetési díjai:

Fedezőkan, kennelhirdetés:
klubtagoknak ingyenes

Egész oldal: 2000 Ft

Fél oldal: 1000 Ft

Negyed oldal: 500 Ft

*Hirdetésével Klubunkat
támogatja.*

Kérjük a tisztelt klubtagokat, hogy amennyiben a Mudi Krónika terjesztésével kapcsolatban bármilyen problémájuk merülne fel, forduljanak Matyóka Katalinhoz. Telefon: 06-28-369-757

Kiadja a MEOE Fényes Dezső Mudi Klub
Szerkesztő: Balázs Zsófia és Timár-Geng Katalin
Tördelés: Timár-Geng Katalin

Készült saját kiadásban, kizárólag belső használatra.
Észrevételeket, fényképeket, írásokat a szerkesztőség címére várunk:
1194 Bp. Vásár tér 7.
e-mail: mudik@extra.hu

HIRDETÉSEK

Fedezőkanok:

HCH Berény-Gyöngye Nándi Délceg

hamvas kan

STP-vel, FDB „E”-vel rendelkezik.

Örökít: fakó, fekete, hamvas.

Tulajdonos: Balázs Zsófia

1238 Bp. Török u. 58. Tel: 06-30-567-1979

Berény-Gyöngye Óhaj Igric

fakó kan

5×CAC

Örökít: fakó, fekete.

Tulajdonos: Balázs Zsófia

1238 Bp. Török u. 58. Tel: 06-30-567-1979

HCH Csodabogár Nábob „Ügyes”

fekete kan

STP-vel, FDB „N”-nel rendelkezik.

Örökít: barna, fekete.

Tulajdonos: Bognár Ildikó

1156 Bp. Páskomliget u. 23. fsz. 3.

Tel: 06-1-410-4877 (este), 06-30-261-9015

Sacaházi Bajnok

cifra kan

3×CAC, STP-vel, FDB „M”-mel rendelkezik.

Örökít: cifra, fehér, fekete.

Tulajdonos: Lakatos Edina

1029 Bp. Töhötöm vezér u. 17.

Tel: 06-1-397-0167

HJCH HCH Sacaházi Cimbora

fekete kan

3×Klubgy, HDGY, BIS, 4×CAC, 2×HFGY

Tulajdonos: Wetzels Lászlóné

1029 Bp. Kökény u. 13.

Tel: 06-20-914-5243

Sacaházi Duhaj

fehér kan

2×HPJ, 2×Res.CAC

Tulajdonos: Babics Egon

1037 Bp. Pirkadat u. 32.

Tel: 06-20-943-8310

Szürkevillám Guba

barna-cifra kan

Tenyészhető.

Örökít: barna, cifra, fekete.

Tulajdonos: Vallus Gábor

1182 Bp. Nagyszeben u. 22.

Tel: 06-1-290-7739

HJCH Sacaházi F. S. Betyár

fehér kan

6×HPJ, 4×CAC, FDB „N”-nel rendelkezik.

Tulajdonos: Lakatos Edina

1029 Bp. Töhötöm vezér u. 17.

Tel: 06-1-397-0167

Tímár-Szépe Fickó

fekete kan

Tenyészhető.

Tulajdonos: Péter Judit és Mester András

1239 Bp. Rianás u. 8/b.

Tel: 06-1-287-1947 (este), 06-20-516-4475

Tenyészetek:

CSUDAÜGYES mudi kennel

Színek: **barna, fakó, fekete.**

Tulajdonos: Bognár Ildikó

1156 Bp. Páskomliget u. 23. fsz. 3.

Tel: 06-1-410-4877 (este), 06-30-261-9015

KÓCSAGVÁRI mudi kennel

Színek: **barna, fakó, fekete.**

Tulajdonos: Fertő-Hanság Nemzeti Park

9435 Sarród, Rév-Kócsagvár Pf. 4.

Tel: 06-99-537-620

PÁSZTOR-VIRTUS mudi kennel

Színek: **barna, fakó, fehér, fekete.**

Tulajdonos: Szűcs József

2162 Órbottyán, Petőfi S. u. 171.

Tel: 06-30-981-7152

SACAHÁZI mudi kennel

Színek: **cifra, fakó, fehér, fekete.**

Tulajdonos: Lakatos Edina

1029 Bp. Töhötöm vezér u. 17.

Tel: 06-1-397-0167

SZÜRKEVILLÁM mudi kennel

Színek: **cifra, fakó, fekete, hamvas.**

Tulajdonos: Balázs Zsófia

1238 Bp. Török u. 58.

Tel: 06-30-567-1979

TÖBBSINCS mudi kennel

Színek: **fakó, fehér, fekete.**

Tulajdonos: Matyóka Katalin

2162 Órbottyán, József Attila u. 53.

Tel: 06-28-369-757